

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Ez év végén az igazságügyminisztérium épületében nyílik meg az új Börtönügyi Múzeum.*

Forrás: *Új Nemzedék.*

Bn.
(Hely)

1922. 8. 22.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás	
Tárgy	343. 977 (074)
Hely	
Idő	"1922"
Személy	
Helyszín	343. 977 (074) <i>900 Börtönügyi Múzeum "1922"</i>

Ez év végén az igazságügyminisztérium épületében nyílik meg az új Börtönügyi Múzeum

— Az Új Nemzedék tudósítójától. —

Az országos Börtönügyi Múzeum, mellyel *Vajna Károly*, a gyűjtőfogház igazgatója a külföldet is megelőzte, eddig ideiglenes helyiségében, a gyűjtőfogházban húzódott meg. Most az igazságügyminisztérium kezdeményezésére *Tury György dr.* miniszteri titkár vezetésével megkezdték a múzeum átalakítását és áthelyezését új, megfelelő helyiségbe: az igazságügyminisztérium palotájába. Az áthelyezésről és átalakításról néhány napon belül a hivatalos lapban is rendelet jelenik meg. Az új múzeum igazgatója *Tury György dr.*, őre pedig *Stróbinszky Károly* lett. *Tury György dr.* a múzeum munkálatairól a következőket mondta munkatársunknak:

— A múzeum csak ez év végén nyílik meg. Rengeteg anyag áll a rendelkezésünkre, amelynek megfelelő elhelyezése bizony nagy és gondos munkát igényel. Hosszu évekig tartott ennek az anyagnak az összegyűjtése, amellyel ma Európa egyik legnagyobb s legelső börtönügyi múzeumát állítjuk fel. Ez a múzeum semmiben sem hasonlít az államrendőrség bünyügi múzeumához. Itt a büntetések végrehajtására vonatkozó tárgyakat, iratokat és a büntetéseket fogházéletére vonatkozó

készítményeket gyűjtöttük össze. A múzeum örét évenként néhány hónapra az ország különböző részére küldi ki illetékes hatósága újabb emlékek és büntárgyak felkutatására.

A börtönügyi múzeum valóban a legexotikusabb gyűjtemény az egész világon. Végig a terneken csupa titokzatos, s a laikus előtt ismeretlen holmi: rablók, gyilkosok, sikasztók büntárgyai. A fogságban készített műtárgyak és a szükéshez szükséges szerszámok. Az első szekrényben *nyügvásak* a múlt század elejéről. A nyügvásat az elítélt lábára erősítették s ez éjjel-nappal magán viselte. Legsúlyosabb a lipótvári fegyintézetből való, mely kilene kilogrammot nyom. Igen érdekesek a fenyítésre használt kötelek. Ezeket a nyolevanas években sós vízbe mártva használták a lipótvári és sóproni fegyintézetben. Vasból való szájkörte is van, melyet pellengerezésnél a nyelvvel asszony megcségyenítésére használtak. Motollák, súlyos vasgolyók, katonavasak láthatók még és egy a *tizennyolcadik századból ittfeljejtett deres*, mely a lőcsei törvényszéken szolgált fenyítő eszközül. A többi szekrényben: *nyakló-kalodák, korbácsok, hóhér-pallosok*, érdekes feliratokkal a pengéjükön. Végig-végig csupa titokzatos és a hékes életben ismeretlen holmi. *Fővesztőszék 1837-ből*, melyen *Perzsenszky Mária*t végezték ki Kassán. Fantasztikus kinzőeszközök: *husszaggató pók, vas nyakék, két-águ vakító eszköz, bélyegző*, mellyel a gonosztevő testébe bélyeget égettek. Aztán *hüvelykiszorító, kerékbe-törésre használt kerék és hét akasz-*

tófa. Az egyik, amelyiken *Husz Ábrahám*ot végezték ki Máramaros-szigeten. A többi hat a kommunális hírhedt vezéreinek bitófája.

Ez a barátságatlanabb rész. A következő terem már a rabok munkás, elmélyedő életét mutatja. Rabkészítmények, melyeket a foglyok szórakozásából, vagy néha csempészkedésre készítettek. A bűnöző lelki világának érdekes adatai. Meglepően érdekes *szobrok kenyérbéltől*, melyek rendszerint a rab szenvedéseinek szimbolusát örökítik meg. Egy rab tükörből készítette el a mellszobrát. Van itt egy kenyérbéltől készült óra, de a múzeum legérdekesebb darabja a *szilvama-gokból összejuzott emberi alak*. Ezt egy rablásért három évi fegyházra ítélt *elmebeteg* rab készítette. E szoborral magát akarta ábrázolni, mint *Árpád* vezért. Oriási munka volt. Azt mondják *egy és fél évig éjjel nappal ezen dolgozott*.

A harmadik teremben szükésre, ellenállásra és kiszabadításra készített tárgyak kerülnek sorra. *Reszeltök, tolvajkulcsok, kalapácsok*. *Érdekes, fűrészszé alakított zsebkecsék*, lepedőből font több méteres kötél, kulcs, melyből tört faragott egy rablógyilkos. Végül egy kötélhágcsó, amellyel egy tizenöt évi fegyházra ítélt fegyenc a sóproni intézetből szökést kísérelt.

Az utolsó teremben van a legérdekesebb holmik gyűjteménye. Egy üveghen *L. J.*, szándékos emberölésért tíz évre elítélt fegyenc preparált szive van. A fegyenc fejütereidugaszolódásban betegedett meg s egy évig öntudatlanul vegetált. Mi-

kor egy pillanatra öntudatra ébredt s meghallotta, hogy hol van, *összerázkódott és meghalt*. A másik szekrényben *fegyencpönyák* az illavai fegyintézetből. Antropológusoknak különösen érdekes anyag. Egy szekrény tele érdekes fényképpel. Az egyik *Rózsa Sándor* utolsó fotográfiája a kufsteini börtönben. Nagy szürben, esikósrühában, széles kalappal áll a híres rablóvezér a fényképező masina elé. A lábán bilincs nehezedik, de a bajusza még mindig hetyke. Mellette *Sobri, Zöld Marci*

s a többi híres rablóvezér fényképe. Itt van egy nyereg *Rózsa Sándor* lovascsapatából. *Zöld Marci* művészien faragott botja. *Kozarek Ferenc* hóhér hagyatéka, *Sobri Jóska* és *Angyal Bandi* mézeskalácsszobra.

Egy kis szoba, tele hatalmas foliánszal, aktákkal, füzetekkel. A nagy foliánsokban régi, elfakult ítéletek, megsárgult tintával, 1600—1700-ból. Aztán érdekes naplók, szindarabok, versgyűjtemények, a miket rabok irtak fogságuk alatt. Egy nő, akit rablógyilkosságért ítélték el, nyole füzetet irt tele verssel. Mind lírai irások, arról, hogy milyen szép a szabad élet s milyen kellemetlen a börtön. A naplók s a regények is körülbelül erről szólnak.

A börtönügyi múzeum egyik teremben összegyűjtötték Magyarország és a világ minden nagyobb büntető intézeteinek modelljét. Ez különösen értékes gyűjteménye a magyar múzeumnak.